

Bruxelles, 20.5.2020.
COM(2020) 543 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE

Češka

**Izvešće pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju
Europske unije**

IZVJEŠĆE KOMISIJE

Češka

Izvješće pripremljeno u skladu s člankom 126. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

1. UVOD

Komisija je 20. ožujka 2020. donijela Komunikaciju o aktivaciji opće klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu. Ta klauzula olakšava koordinaciju proračunskih politika u vrijeme ozbiljnog gospodarskog pada, kako je utvrđeno u članku 5. stavku 1., članku 6. stavku 3., članku 9. stavku 1. i članku 10. stavku 3. Uredbe (EZ) 1466/97 te članku 3. stavku 5. i članku 5. stavku 2. Uredbe (EZ) 1467/97. Komisija je u Komunikaciji Vijeću iznijela stajalište da trenutni uvjeti dopuštaju aktivaciju te klauzule zbog očekivanog ozbiljnog gospodarskog pada prouzročenog pandemijom bolesti COVID-19. Ministri financija država članica složili su se 23. ožujka 2020. s Komisijinom procjenom. Aktivacijom opće klauzule o odstupanju dopušta se privremeno odstupanje od kretanja prilagodbe prema srednjoročnom proračunskom cilju, pod uvjetom da se time srednjoročno ne ugrozi fiskalna održivost. Vijeće na preporuku Komisije može za korektivni dio donijeti i odluku o usvajanju revidirane fiskalne putanje. Aktivacijom opće klauzule o odstupanju ne obustavljaju se postupci u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, nego se državama članicama omogućuje da odstupe od proračunskih zahtjeva koji bi se obično primjenjivali, a Komisiji i Vijeću da u okviru Pakta poduzmu potrebne mjere za koordinaciju politika.

Iz podataka koje su češka nadležna tijela dostavila 31. ožujka 2020. i koje je naknadno potvrdio Eurostat¹ vidljivo je da je u 2019. suficit opće države u Češkoj dosegnuo 0,3 % BDP-a, dok je bruto dug opće države iznosio 30,8 % BDP-a. Prema Programu konvergencije za 2020. Češka u 2020. planira deficit od 5,1 % BDP-a i dug od 37 % BDP-a.

Planirani deficit za 2020. dokaz je *prima facie* o postojanju prekomjernog deficita kako je definirano u Paktu o stabilnosti i rastu.

Komisija je stoga pripremila ovo izvješće, u kojem je analizirala ispunjava li Češka kriterij deficita iz Ugovora. Može se smatrati da je kriterij duga ispunjen jer je udio duga u 2019. bio ispod referentne vrijednosti od 60 % BDP-a utvrđene Ugovorom. Uzela je u obzir sve relevantne čimbenike i snažan gospodarski udar zbog pandemije bolesti COVID-19.

---

¹ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10294648/2-22042020-AP-EN.pdf/6c8f0ef4-6221-1094-fef7-a07764b0369f>

Tablica 1. Deficit i dug opće države (% BDP-a)

		2016.	2017.	2018.	2019.	2020. KOM	2021. KOM
Kriterij deficita	Saldo opće države	+0,7	+1,5	+0,9	+0,3	-6,7	-4,0
Kriterij duga	Bruto dug opće države	36,8	34,7	32,6	30,8	38,7	39,9

Izvor: Eurostat, Komisijina proljetna prognoza 2020.

2. KRITERIJ DEFICITA

Na temelju Programa konvergencije za 2020. planira se da će deficit opće države u Češkoj u 2020. dosegnuti 5,1 % BDP-a, što je iznad, a ne blizu referentne vrijednosti od 3 % BDP-a iz Ugovora.

Planirano prekoračenje referentne vrijednosti iz Ugovora u 2020. iznimno je jer je posljedica snažnog gospodarskog pada. Uzimajući u obzir utjecaj pandemije bolesti COVID-19, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. planira se pad realnog BDP-a u 2020. za 6,2 %.

Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. planirano prekoračenje referentne vrijednosti iz Ugovora nije privremeno i deficit opće države trebao bi u 2021. ostati iznad 3 % BDP-a.

Ukratko, planirani deficit za 2020. nije blizu referentne vrijednosti od 3 % BDP-a iz Ugovora, nego iznad nje. Smatra se da je planirano prekoračenje iznimno, ali ne privremeno, kako je definirano u Ugovoru i Paktu o stabilnosti i rastu. Stoga analiza upućuje na zaključak da je *prima facie* kriterij deficita za potrebe Ugovora i Uredbe (EZ) br. 1467/97 ispunjen.

3. RELEVANTNI ČIMBENICI

U članku 126. stavku 3. Ugovora propisano je da Komisija mora pripremiti izvješće ako država članica ne ispunjava zahtjeve na temelju jednog ili oba navedena kriterija. U tom izvješću Komisija „vodi računa o tome je li državni deficit veći od državnih investicijskih izdataka i uzima u obzir sve ostale odgovarajuće čimbenike, uključujući srednjoročni gospodarski i proračunski položaj države članice”.

Ti se čimbenici dodatno pojašnjavaju u članku 2. stavku 3. Uredbe (EZ) br. 1467/97, u kojem je također propisano da Komisija mora s dužnom pažnjom razmotriti „sve druge čimbenike, koji su po mišljenju predmetne države članice relevantni, kako bi sveobuhvatno procijenila ispunjavanje kriterija deficita i duga, a koje je država članica predložila Vijeću i Komisiji”.

Glavni dodatni čimbenik koji treba uzeti u obzir u aktualnoj situaciji u 2020. gospodarske su posljedice pandemije bolesti COVID-19, što znatno utječe na proračunsko stanje i zbog čega su izgledi vrlo neizvjesni. Zbog pandemije je aktivirana i opća klauzula o odstupanju.

3.1. Pandemija bolesti COVID-19

Pandemija bolesti COVID-19 uzrokovala je snažan gospodarski udar čije se znatne negativne posljedice osjećaju u cijeloj Europskoj uniji. Posljedice na rast BDP-a ovisit će o trajanju pandemije i mjera koje se poduzimaju na nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini da bi se usporilo širenje bolesti, zaštitili proizvodni kapaciteti i podržala ukupna potražnja. Države

članice već su donijele ili su u postupku donošenja proračunskih mjera za povećanje kapaciteta zdravstvenih sustava i pružanje pomoći građanima i sektorima koji su posebno pogođeni. Donesene su i brojne mjere potpore za likvidnost i druga jamstva. Nadležna statistička tijela trebaju na temelju detaljnijih informacija ispitati imaju li te mjere neposredan učinak na saldo opće države. Te će mjere zajedno sa smanjenjem gospodarske aktivnosti pridonijeti velikom povećanju stanja državnog deficita i duga.

3.2. Srednjoročno gospodarsko stanje

Češko gospodarstvo bit će snažno pogođeno pandemijom bolesti COVID-19 u 2020. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2020. očekuje se pad BDP-a za 6,2 % u 2020., koji je uzrokovan poremećajima u gospodarskoj aktivnosti zbog pada vanjske potražnje i mjerama ograničavanja. Očekuje se naglo smanjenje ulaganja zbog poremećaja u lancu vrijednosti, sve veće nesigurnosti i manjka radne snage tijekom razdoblja ograničavanja kretanja. Velike posljedice osjećat će se i u trgovini zbog strukture češkoga izvoza. To je olakotni je čimbenik u procjeni usklađenosti Češke s kriterijem deficita u 2020. U 2021. se očekuje postupni oporavak gospodarstva uz rast od 5 %, ali neće se dosegnuti razina iz 2019. Predviđa se da će rast biti potaknut uglavnom povećanjem privatne potrošnje i ulaganja. Očekuje se i rast nezaposlenosti, koja će u 2020. dosegnuti oko 5 %, ali bi njezino povećanje trebalo biti ublaženo vladinim mjerama, prethodno napetim tržištem rada i niskim udjelom ugovora na određeno vrijeme. Međutim, kratkoročni makroekonomski izgledi vrlo su neizvjesni.

3.3. Srednjoročno stanje proračuna

Na temelju podataka o realizaciji i Komisijine proljetne prognoze 2020. Češka je u 2019. ispunila svoj srednjoročni proračunski cilj.

Nakon početka pandemije bilo je potrebno izmijeniti državni proračun za 2020. tako da deficit bude 5,5 % BDP-a. Program konvergencije za 2020. pruža informacije o brojnim mjerama za suzbijanje širenja pandemije i potporu gospodarstvu. Prema navodima nadležnih tijela ukupni iznos izravne fiskalne potpore pružene gospodarstvu do 22. travnja 2020. iznosio je oko 4 % BDP-a, od čega je 2,2 % BDP-a činio rashod. Tim će se mjerama dopuniti prethodno dogovorena povećanja plaća u javnom sektoru, mirovina i drugih socijalnih naknada. Raspravljalo se i o novim mjerama koje bi mogle dodatno utjecati na državni proračun. Općenito, u Programu se očekuje deficit od 5,1 % BDP-a u 2020.

Prema Programu konvergencije očekuje se smanjenje deficita u 2021. na 4,1 % BDP-a. Oporavak poreznih prihoda vjerojatno će biti skroman, a tekući rashodi i dalje će rasti. Parlament je nedavno po hitnom postupku i bez prethodnog savjetovanja s Češkim fiskalnim vijećem donio zakonodavnu izmjenu Zakona o fiskalnoj odgovornosti i na taj način omogućio donošenje mjera za oporavak nakon pandemije bolesti COVID-19. Konkretno, izmjenom je maksimalni strukturni deficit za 2021. povećan sa 1 % na 4 % BDP-a, što premašuje srednjoročni cilj strukturnog deficita od 0,75 %, i omogućeno je postupno kretanje prilagodbe od 2022. do 2027., uz godišnju konsolidaciju od najmanje 0,5 postotnih bodova BDP-a od 2022. do 2027.

3.4. Ostali čimbenici koje je dostavila država članica

Češka nadležna tijela dostavila su 11. svibnja 2020. dopis s relevantnim čimbenicima u skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1467/97. U analizi prikazanoj u prethodnim odjeljcima ti ključni čimbenici koje su dostavila nadležna tijela već su u velikoj mjeri uzeti u obzir.

4. ZAKLJUČCI

Prema Programu konvergencije planira se da će deficit opće države u Češkoj u 2020. dosegnuti 5,1 % BDP-a, što nije blizu referentne vrijednosti od 3 % BDP-a iz Ugovora, nego iznad nje. Planirano prekoračenje referentne vrijednosti smatra se iznimnim, ali ne i privremenim.

U skladu s Ugovorom i Paktom o stabilnosti i rastu u ovom su izvješću ispitani i relevantni čimbenici.

Općenito, s obzirom na to da je planirani deficit znatno iznad 3 % BDP-a, a višak nije privremen te uzimajući u obzir sve relevantne čimbenike, analiza upućuje na to da kriterij deficita kako je definiran u Ugovoru i Uredbi (EZ) br. 1467/1997 nije ispunjen.